

SBÍRKA MEZINÁRODNÍCH SMLUV

ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 8

Rozeslána dne 3. března 2023

Cena Kč 94,–

O B S A H:

12. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Smlouvy mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou o sociálním zabezpečení
 13. Sdělení Ministerstva zahraničních věcí o sjednání Správního ujednání k provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou o sociálním zabezpečení
-

12**SDĚLENÍ****Ministerstva zahraničních věcí**

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 18. května 2021 byla v Sarajevu podepsána Smlouva mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou o sociálním zabezpečení.

Se Smlouvou vyslovil souhlas Parlament České republiky a prezident republiky Smlouvu ratifikoval. Ratifikační listiny byly vyměněny v Praze dne 17. ledna 2023.

Smlouva vstoupila v platnost na základě svého článku 38 odst. 2 dne 1. března 2023.

Vstupem této smlouvy v platnost pozbývá ve vztahu mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou platnosti Úmluva o spolupráci na poli sociální politiky mezi Československou republikou a Federativní lidovou republikou Jugoslávií, podepsaná v Bělehradě dne 22. května 1957¹⁾, a Úmluva mezi Československou republikou a Federativní lidovou republikou Jugoslávií o sociálním pojištění, podepsaná v Bělehradě dne 22. května 1957²⁾.

České znění Smlouvy se vyhláší současně.

¹⁾ Úmluva o spolupráci na poli sociální politiky mezi Československou republikou a Federativní lidovou republikou Jugoslávií, podepsaná dne 22. května 1957 v Bělehradě, byla vyhlášena pod č. 2/1958 Sb.

²⁾ Úmluva mezi Československou republikou a Federativní lidovou republikou Jugoslávií o sociálním pojištění, podepsaná dne 22. května 1957 v Bělehradě, byla vyhlášena pod č. 3/1958 Sb.

S M L O U V A
MEZI
ČESKOU REPUBLIKOU
A
BOSNOU A HERCEGOVINOU
O SOCIÁLNÍM ZABEZPEČENÍ

Česká republika

a

Bosna a Hercegovina (dále jen „smluvní státy“),

vedeny přáním upravit vzájemné vztahy v oblasti sociálního zabezpečení,

se dohodly takto:

ČÁST I

VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ

Článek 1

Definice pojmů

(1) V této smlouvě následující pojmy znamenají:

1. „*právní předpisy*“

zákony, nařízení a jiné obecně závazné právní předpisy týkající se odvětví sociálního zabezpečení uvedených v článku 2 této smlouvy;

2. „*příslušný úřad*“

ministerstvo nebo jiný odpovídající orgán zodpovědný za oblast upravovanou právními předpisy uvedenými v článku 2 této smlouvy;

3. „*instituce*“

instituci, které přísluší provádění právních předpisů uvedených v článku 2 této smlouvy;

4. „*kompetentní instituce*“

instituci, k jejíž tíži jsou poskytovány dávky nebo plnění;

5. „*pojištěnec*“

osobu, která je nebo byla pojištěna podle právních předpisů uvedených v článku 2 této smlouvy;

6. „*bydliště*“

a) v Bosně a Hercegovině - místo trvalého pobytu,

b) v České republice - místo trvalého nebo obvyklého pobytu;

7. „*pobyt*“

místo přechodného pobytu;

8. „*rodinný příslušník*“

osobu takto určenou podle právních předpisů smluvního státu, k jehož tíži mají být poskytnuty dávky; jestliže tyto právní předpisy nerozlišují mezi rodinnými příslušníky a jinými osobami, považují se za rodinné příslušníky manžel nebo manželka a nezaopatřené děti;

9. „*doby pojištění*“

doby, po které se podle právních předpisů přispívalo na sociální pojištění a doby postavené jim na roveň;

10. „*dávky*“

peněžité a věcné dávky;

11. „*věcné dávky*“

zdravotní péči a jiné než peněžité dávky;

12. „*peněžité dávky*“

všechny peněžité dávky, včetně jejich částí, zvýšení, příplatků, vyrovnávacích částek a jednorázové platby.

(2) Ostatní pojmy v této smlouvě mají význam, který jim v každém smluvním státě náleží podle jeho právních předpisů.

Článek 2

Věcný rozsah

(1) Tato smlouva se vztahuje na právní předpisy smluvních států upravující:

1. dávky v nemoci a mateřství,
2. dávky při invaliditě,
3. dávky ve stáří,
4. dávky pozůstalých,
5. dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání,
6. dávky v nezaměstnanosti,
7. přídavek na dítě.

(2) Tato smlouva se vztahuje také na právní předpisy měnící nebo doplňující předpisy uvedené v odstavci 1 tohoto článku, nevztahuje se však na právní předpisy zavádějící nové odvětví sociálního zabezpečení, pokud se tak příslušné úřady nedohodnou.

Článek 3

Osobní rozsah

Tato smlouva se vztahuje na:

- a) osoby, které podléhají nebo podléhaly právním předpisům jednoho nebo obou smluvních států, a na jejich rodinné příslušníky;
- b) jiné osoby, pokud odvozují svá práva od osob uvedených pod písmenem a).

Článek 4

Rovnost nakládání

Nestanoví-li tato smlouva dále jinak, budou osoby, na něž se vztahuje, postaveny při používání právních předpisů každého smluvního státu na roveň jeho vlastním státním občanům.

Článek 5

Stejně posuzování skutečností

Nestanoví-li tato smlouva jinak, pak jsou-li podle právních předpisů jednoho smluvního státu právní účinky připisovány existenci některých skutečností nebo událostí, přihlíží tento smluvní stát k obdobným skutečnostem nebo událostem, které nastaly v druhém smluvním státě tak, jako by k nim došlo na území prvního smluvního státu.

Článek 6

Sčítání dob pojištění

Závisí-li podle právních předpisů jednoho smluvního státu vznik, zachování nebo obnovení nároku na dávku na existenci nebo získání určitých dob pojištění, musí příslušná instituce tohoto smluvního státu, je-li to nezbytné, přihlídnout i k existenci nebo dobám odpovídajícího nepřekrývajícího se pojištění získaným podle právních předpisů druhého smluvního státu tak, jako by se jednalo o pojištění podle jeho právních předpisů.

Článek 7

Rovnost území – nárok na dávky a výplata dávek

(1) Nestanoví-li tato smlouva jinak, nesmí být nárok na peněžité dávky zamítnut a tyto dávky kráceny, měněny, zastaveny nebo odňaty pouze z důvodu, že oprávněná osoba má bydliště na území druhého smluvního státu.

(2) Odstavec 1 tohoto článku se nevztahuje na dávky v nezaměstnanosti a:

a) v Bosně a Hercegovině - na minimální důchody, příspěvek na péči, příspěvek na tělesné poškození a na veškeré další dávky, jejichž přiznání je závislé na majetkovém cenzu;

b) v České republice - na přiznání nároku na invalidní důchod osobám, jejichž invalidita vznikla před dosažením 18 let věku, a které nebyly účastny pojištění po potřebnou dobu.

(3) Občanům druhého smluvního státu s bydlištěm na území třetího státu budou peněžité dávky vypláceny za stejných podmínek jako vlastním občanům.

ČÁST II

POUŽÍVÁNÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Článek 8

Obecné ustanovení

Povinnost k pojištění se řídí právními předpisy toho smluvního státu, na jehož území vykonává osoba výdělečnou činnost, pokud články 9 a 10 této smlouvy nestanoví jinak.

Článek 9

Zvláštní ustanovení

(1) Je-li zaměstnanec vyslán zaměstnavatelem se sídlem na území jednoho smluvního státu na území druhého smluvního státu, vztahují se na něj až do konce 24. měsíce po tomto vyslání právní předpisy prvního smluvního státu tak, jako by byl ještě zaměstnán na jeho území.

(2) Osoba obvykle samostatně výdělečně činná na území jednoho smluvního státu, která přechodně vykonává svou samostatnou výdělečnou činnost ve druhém smluvním státě, nadále podléhá do uplynutí 24 měsíců právním předpisům prvního smluvního státu.

(3) Je-li zaměstnanec letecké, železniční, silniční nebo říční dopravní společnosti zajišťující mezinárodní dopravu na území obou smluvních států vyslán zaměstnavatelem se sídlem na území jednoho smluvního státu na území druhého smluvního státu, vztahují se na něj i nadále právní předpisy prvního smluvního státu tak, jako by byl ještě zaměstnán na jeho území.

(4) Za zaměstnance vyslaného na území druhého smluvního státu ve smyslu odstavců 1 a 3 se nepovažuje zaměstnanec, který má na území druhého smluvního státu bydliště; to neplatí, má-li zaměstnanec uvedeno v pracovní smlouvě místo výkonu práce na území prvního smluvního státu.

(5) Osoby činné ve státních a veřejných službách a osoby jim postavené na roveň vyslané jedním smluvním státem na území druhého smluvního státu podléhají právním předpisům vysílajícího smluvního státu.

(6) Posádka námořní lodi, jakož i jiné osoby zaměstnané na námořní lodi nikoliv jen přechodně podléhají právním předpisům smluvního státu, pod jehož vlajkou loď pluje.

Článek 10

Diplomatické a konzulární zastoupení

(1) Na členy diplomatických a konzulárních zastoupení a na osoby postavené jim naroveň se vztahují právní předpisy vysílajícího smluvního státu.

(2) Na zaměstnance v diplomatických a konzulárních zastoupeních, kteří nejsou státními úředníky nebo osobami postavenými jim naroveň, jakož i na osoby zaměstnané jako soukromý domácí personál u členů těchto zastoupení vyslané na území druhého smluvního státu, se vztahují právní předpisy vysílajícího smluvního státu.

(3) Na zaměstnance uvedené v odstavci 2 tohoto článku, kteří nejsou vyslaní, se vztahují právní předpisy smluvního státu, na jehož území jsou zaměstnáni. Zaměstnanci, kteří jsou státními občany druhého smluvního státu, se mohou do tří měsíců od začátku zaměstnání rozhodnout pro použití právních předpisů druhého smluvního státu.

Článek 11

Výjimky

Na společnou žádost zaměstnance a jeho zaměstnavatele nebo na žádost osoby samostatně výdělečně činné mohou příslušné úřady nebo jimi pověřené orgány obou smluvních států po dohodě stanovit výjimky z článků 8 až 10 této smlouvy, přičemž musí přihlédnout k druhu a okolnostem zaměstnání.

ČÁST III

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ

Kapitola 1

Nemoc a mateřství

Článek 12

Věcné dávky

(1) Osoba, která má nárok na věcné dávky podle právních předpisů jednoho smluvního státu a jejíž stav v době pobytu na území druhého smluvního státu vyžaduje neodkladné poskytnutí nezbytných dávek, má nárok na věcné dávky od instituce v místě pobytu k tíži kompetentní instituce.

(2) Příslušné úřady obou smluvních států zvláštním ujednáním blíže vymezí pojem poskytnutí neodkladné a nezbytné péče uvedené v odstavci 1 tohoto článku.

(3) Osoba, která má nárok na věcné dávky podle právních předpisů jednoho smluvního státu a od kompetentní instituce obdržela souhlas k vycestování na území druhého smluvního státu za účelem léčení, které vyžaduje její zdravotní stav, má nárok na věcné dávky k tíži kompetentní instituce od instituce druhého smluvního státu podle právních předpisů, které sama uplatňuje, jako by se jednalo o jejího pojištěnce.

(4) S předchozím souhlasem kompetentní instituce může být osobě uvedené v odstavci 1 tohoto článku poskytnuta na území druhého smluvního státu zdravotní péče i ve větším rozsahu jakož i přeprava na území prvního smluvního státu. Předchozího souhlasu není třeba, je-li poskytnutí těchto dávek neodkladné, neboť v opačném případě by došlo k vážnému ohrožení života nebo zdraví této osoby.

Článek 13

Peněžité dávky

(1) V případech uvedených v článku 12 této smlouvy poskytuje peněžité dávky kompetentní instituce podle jejích právních předpisů.

(2) Závisí-li podle právních předpisů jednoho smluvního státu výše peněžitých dávek na počtu rodinných příslušníků, přihlíží kompetentní instituce též k rodinným příslušníkům, kteří mají bydliště na území druhého smluvního státu.

Článek 14

Poživatelé důchodů

(1) Na osobu pobírající důchody podle právních předpisů obou smluvních států se vztahují právní předpisy o zdravotním pojištění výlučně toho smluvního státu, na jehož území má bydliště.

(2) Osobě pobírající důchod podle právních předpisů pouze jednoho smluvního státu, která má bydliště na území druhého smluvního státu, se zdravotní péče poskytuje podle právních předpisů tohoto smluvního státu, jako by nárok na důchod vznikl podle jeho právních předpisů, a to k tíži kompetentní instituce smluvního státu, podle jehož právních předpisů se poskytuje důchod, a jehož osoba pobírající důchod je i pojištěncem.

(3) Poživatel důchodu uvedený v odstavci 2 tohoto článku, jehož stav v době pobytu na území smluvního státu, podle jehož právních předpisů se poskytuje důchod, vyžaduje neodkladné poskytnutí zdravotní péče, má nárok na tuto péči podle právních předpisů a k tíži instituce tohoto smluvního státu.

Článek 15

Instituce podle bydliště nebo místa pobytu osob

V případě uvedeném v článku 12 a v článku 14 odstavec 2 této smlouvy dávky poskytuje:

a) v Bosně a Hercegovině:

v Republice srbské: organizační jednotka Fondu zdravotního pojištění Republiky srbské,

ve Federaci Bosny a Hercegoviny: organizační jednotka příslušné zdravotní pojišťovny,

v Distriktu Brčko Bosny a Hercegoviny: Fond zdravotního pojištění Distriktu Brčko Bosny a Hercegoviny;

b) v České republice: jedna ze zdravotních pojišťoven.

Článek 16

Úhrada nákladů

(1) Kompetentní instituce uhradí náklady instituci, která poskytla dávky v souladu s článkem 12 a s článkem 14 odstavec 2 této smlouvy, s výjimkou administrativních výdajů.

(2) Účtování nákladů podle odstavce 1 tohoto článku se provádí na základě cen platných pro pojištěnce instituce, která poskytla dávku.

(3) Styčné orgány obou smluvních států se mohou dohodnout, že pro všechny případy nebo pro určité skupiny případů se místo zúčtování úhrad v jednotlivých případech zavedou paušální platby.

Kapitola 2

Důchody invalidní, starobní a pozůstalostní

Článek 17

Sčítání dob pojištění

(1) Při použití článku 6 této smlouvy přihlédne příslušná instituce smluvního státu rovněž k dobám pojištění získaným podle právních předpisů třetího státu, s nímž je tento smluvní stát vázán mezinárodním právním předpisem o sociálním zabezpečení obsahujícím ustanovení o sčítání dob pojištění. Instituce Bosny a Hercegoviny bude k těmto dobám přihlížet jen, bude-li to nezbytné.

(2) Jestliže podle právních předpisů jednoho smluvního státu nárok na dávku závisí na získání určité doby pojištění v určitém povolání nebo zaměstnání, pro něž existuje zvláštní systém, přihlíží instituce tohoto smluvního státu také k době pojištění získané podle právních předpisů druhého smluvního státu ve stejném povolání nebo zaměstnání nebo v odpovídajícím systému.

Článek 18

Doba pojištění kratší než jeden rok

(1) Jestliže je celková doba pojištění, ke které se podle právních předpisů jednoho smluvního státu přihlíží pro výpočet dávky, kratší než 12 měsíců, nepřiznává se nárok na dávku s výjimkou případů, kdy podle těchto právních předpisů vznikne nárok na dávku pouze na základě této doby pojištění.

(2) K době pojištění uvedené v odstavci 1 tohoto článku, na jejímž základě instituce jednoho smluvního státu nepřizná dávku, přihlíží kompetentní instituce druhého smluvního státu při přiznání, zachování a obnovení nároku na dávku, jakož i stanovení její výše, jako by byla tato doba získána podle jejích právních předpisů.

Článek 19

Vyměření dávek

(1) Jestliže podle právních předpisů jednoho smluvního státu vznikne nárok na dávku i bez přihlédnutí k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhého smluvního státu, kompetentní instituce tohoto smluvního státu stanoví výši dávky výhradně na základě doby

pojištění, k níž se přihlíží podle těchto právních předpisů. Instituce České republiky stanoví výši dávky rovněž podle pravidel výpočtu stanovených v odstavci 2 tohoto článku.

(2) Jestliže podle právních předpisů jednoho smluvního státu vznikne nárok na dávku pouze s přihlédnutím k dobám pojištění získaným podle právních předpisů druhého smluvního státu, případně i třetího státu ve smyslu článku 17 této smlouvy, kompetentní instituce tohoto smluvního státu stanoví dávku tak, že:

1. nejdříve stanoví teoretickou výši dávky, která by náležela v případě, že by všechny doby pojištění byly získány podle právních předpisů, které provádí, a to maximálně do výše plné dávky, a poté

2. na základě takto vypočtené teoretické výše stanoví skutečnou dávku podle poměru doby pojištění získané výhradně na základě jeho právních předpisů k celkové době pojištění.

(3) Pro stanovení výpočtového základu pro dávku vezme kompetentní instituce v úvahu pouze příjmy dosažené v dobách pojištění získaných podle právních předpisů, které provádí.

Instituce České republiky bude tento příjem – indexovaný a zprůměrovaný – považovat za dosažený v dobách pojištění získaných ve druhém smluvním státě nebo ve třetím státě, k nimž přihlíží při stanovení teoretické výše dávky.

(4) Od instituce České republiky bude mít oprávněná osoba nárok na vyšší z dávek vypočtených podle odstavců 1 a 2 tohoto článku.

Článek 20

Krácení, pozastavení a odnětí dávek

Na osoby, na které se vztahuje tato smlouva, a které souběžně pobírají dávky získané podle právních předpisů obou smluvních států, se nevztahují právní předpisy smluvních států o krácení, pozastavení nebo odnětí dávek v případě jejich souběhu.

Kapitola 3

Pracovní úrazy a nemoci z povolání

Článek 21

Obecné ustanovení

Pro poskytování a úhradu dávek v případě pracovních úrazů a nemocí z povolání platí analogicky ustanovení o dávkách v nemoci a mateřství, důchodech invalidních, starobních a pozůstalostních, jakož i následující články.

Článek 22

Zjištění nemoci z povolání a expoziční doba

(1) Je-li přiznání dávky v případě nemoci z povolání podmíněno podle právních předpisů jednoho smluvního státu tím, že byla nemoc poprvé zjištěna lékařem na území tohoto smluvního státu, považuje se tato podmínka za splněnou, pokud je tato nemoc poprvé zjištěna lékařem na území druhého smluvního státu.

(2) Stanoví-li právní předpisy jednoho smluvního státu, že se dávky v případě nemoci z povolání poskytují jen, když je činnost, která nemoc může způsobit, vykonávána po určitou dobu, pak kompetentní instituce tohoto smluvního státu přihlíží, v případě potřeby, i k době takové činnosti vykonávané v souladu s právními předpisy druhého smluvního státu.

Článek 23

Peněžité dávky a zhoršení nemoci

(1) Peněžité dávky v případě pracovního úrazu nebo nemoci z povolání poskytuje podle svých právních předpisů instituce toho smluvního státu, na jehož území došlo k pracovnímu úrazu, nebo kde byla naposledy vykonávána činnost, která mohla způsobit tuto nemoc z povolání.

(2) Jestliže osoba, která z titulu nemoci z povolání, pobírala nebo pobírá peněžitou dávku k tíži instituce jednoho smluvního státu, požádá z důvodu zhoršení nemoci vyvolané výkonem činnosti, která podle právních předpisů druhého smluvního státu může vyvolat nemoc z povolání, o dávku instituci druhého smluvního státu, nese i nadále instituce prvního smluvního státu náklady na dávky, bez ohledu na zhoršení, podle svých právních předpisů. Instituce druhého smluvního státu přizná dávku ve výši rozdílu mezi dávkou po zhoršení a dávkou, která by náležela při vzniku této nemoci podle jeho právních předpisů.

Kapitola 4

Nezaměstnanost

Článek 24

Sčítání dob pojištění

(1) K době pojištění získané podle právních předpisů jednoho smluvního státu se při přiznání nároku na dávky v nezaměstnanosti podle právních předpisů druhého smluvního státu přihlíží, je-li nezaměstnaná osoba ve smluvním státě, v němž uplatňuje nárok na dávku, pojištěna z titulu zaměstnání po dobu nejméně celkem 26 týdnů v posledních dvanácti měsících před podáním žádosti o tuto dávku.

(2) Podmínka minimální doby zaměstnání 26 týdnů neplatí pro nezaměstnané osoby, jejichž zaměstnání bylo dohodnuto na delší dobu, avšak skončilo bez jejich zavinění před uplynutím 26 týdnů, nebo pro osoby mající bydliště na území smluvního státu, v němž uplatňují nárok na dávku.

Článek 25

Doba vyplácení dávek

Doba vyplácení dávek se sníží o dobu, po kterou nezaměstnaná osoba v průběhu posledních 12 měsíců před dnem uplatnění nároku pobírala v druhém smluvním státě peněžitou dávku v nezaměstnanosti.

Kapitola 5

Přídavek na dítě

Článek 26

Stanovení dávky

Vznikne-li nárok na přídavek na dítě podle právních předpisů obou smluvních států, přizná se výlučně podle právních předpisů toho smluvního státu, na jehož území má dítě bydliště.

ČÁST IV

RŮZNÁ USTANOVENÍ

Článek 27

Správní opatření a styčné orgány

Příslušné úřady obou smluvních států:

- a) přijmou správní opatření k provádění této smlouvy a
- b) určí styčné orgány za účelem efektivnějšího provádění této smlouvy a pro zjednodušení a urychlení styku mezi institucemi obou smluvních států.

Článek 28

Povinnosti úřadů, právní a správní pomoc

(1) Příslušné úřady a styčné orgány obou smluvních států se budou vzájemně informovat:

- a) o všech opatřeních přijatých k provádění této smlouvy a
- b) o všech změnách jejich právních předpisů souvisejících s prováděním této smlouvy.

(2) Při provádění této smlouvy si úřady a instituce smluvních států poskytují vzájemně bezplatnou úřední pomoc.

(3) Při provádění této smlouvy se mohou úřady a instituce smluvních států navzájem stýkat přímo, stejně jako se zúčastněnými osobami nebo jejich zplnomocněnými zástupci.

(4) Úřady a instituce jednoho smluvního státu nesmějí odmítnout žádosti nebo jiná podání z důvodu, že jsou sepsány v úředním jazyce druhého smluvního státu.

(5) Lékařská vyšetření potřebná výhradně pro uplatnění právních předpisů jednoho smluvního státu a týkající se osoby, která má na území druhého smluvního státu bydliště nebo místo pobytu, provede instituce v místě bydliště nebo pobytu na žádost kompetentní instituce a na její náklady. Lékařská vyšetření potřebná pro uplatnění právních předpisů obou smluvních států provádí instituce v místě bydliště nebo pobytu takové osoby na vlastní náklady.

Článek 29

Osvobození od poplatků a ověřování

(1) Osvobození nebo snížení poplatků stanovených podle předpisů jednoho smluvního státu pro písemná podání nebo doklady, které se předkládají při uplatňování jeho právních předpisů, se týká i příslušných písemných podání a dokladů předkládaných při uplatňování této smlouvy nebo právních předpisů druhého smluvního státu.

(2) Listiny, doklady a písemná podání jakéhokoli druhu předkládaná za účelem provádění této smlouvy nepodléhají zvláštnímu ověřování.

Článek 30

Předkládání písemných dokumentů

(1) Žádosti, prohlášení nebo opravné prostředky podané úřadu, instituci nebo jinému příslušnému orgánu při provádění této smlouvy nebo právních předpisů jednoho smluvního státu se považují za žádosti, prohlášení nebo jiné opravné prostředky podané úřadu, instituci nebo jinému příslušnému orgánu druhého smluvního státu.

(2) Žádost o dávky podaná podle právních předpisů jednoho smluvního státu se považuje za žádost o odpovídající dávku podle právních předpisů druhého smluvního státu s výjimkou případu, kdy žadatel výslovně požaduje, aby přiznání nároku na dávky ve stáří podle právních předpisů jednoho ze smluvních států bylo odloženo.

(3) Žádosti, prohlášení nebo opravné prostředky, které mají být při uplatnění právních předpisů jednoho smluvního státu podány úřadu, instituci nebo jinému příslušnému orgánu tohoto smluvního státu, je možné ve stejné lhůtě podat odpovídajícímu úřadu, instituci nebo jinému příslušnému orgánu druhého smluvního státu.

(4) V případech uvedených v odstavcích 1 až 3 tohoto článku uvedené orgány neodkladně doručí žádosti, prohlášení nebo opravné prostředky odpovídajícím orgánům druhého smluvního státu přímo nebo prostřednictvím styčného orgánu.

Článek 31

Platební styk

(1) V případech, kdy kompetentní instituce jednoho smluvního státu má povinnost vyplácet peněžité dávky oprávněné osobě s bydlištěm na území druhého smluvního státu, je výše této povinnosti vyjádřena v měně prvního smluvního státu.

(2) V případech, kdy má podle této smlouvy kompetentní instituce jednoho smluvního státu povinnost uhradit náklady za dávky instituci druhého smluvního státu, je dlužná částka vyjádřena v měně druhého smluvního státu, kde byly poskytnuty dávky.

(3) Platby vyplývající z provádění této smlouvy z jednoho smluvního státu do druhého se uskutečňují ve volně směnitelných měnách.

Článek 32

Výkon rozhodnutí

(1) Vykonatelná rozhodnutí soudů, jakož i vykonatelné výměry a nedoplatkové výkazy (listiny) příslušných úřadů nebo institucí jednoho smluvního státu o pojistném a jiných pohledávkách z titulu sociálního pojištění se uznávají v druhém smluvním státě bez dalšího řízení.

(2) Uznání může být odmítnuto pouze tehdy, je-li v rozporu s veřejným pořádkem smluvního státu, v němž mají být rozhodnutí nebo listina uznány.

(3) Vykonatelná rozhodnutí a listiny uznané v souladu s odstavcem 1 tohoto článku se vykonávají ve druhém smluvním státě. Výkon rozhodnutí se provádí podle právních předpisů platných pro výkon obdobných rozhodnutí nebo listin smluvního státu, na jehož území má být výkon proveden. Rozhodnutí a listiny musí obsahovat potvrzení o jejich vykonatelnosti (doložku vykonatelnosti).

(4) Vzájemná pomoc institucí při provádění odstavců 1 až 3 tohoto článku nezahrnuje zastupování v soudním řízení.

Článek 33

Zúčtování přeplatků peněžitých dávek

(1) Instituce jednoho smluvního státu, která vyplatila dávky ve vyšší částce, než na jakou má příjemce nárok, může požádat instituci druhého smluvního státu, aby zadržela přeplatek z nevyplacených částek dávek, které má příjemci vyplatit.

(2) Přeplatek uvedený v odstavci 1 tohoto článku se vyplácí přímo instituci, která požádala o jeho zadržení.

Článek 34

Náhrada škody

(1) Jestliže osoba, která podle právních předpisů jednoho smluvního státu pobírá dávky za škodu vzniklou na území druhého smluvního státu a má podle jeho předpisů nárok na náhradu škody od třetí osoby, pak nárok na tuto náhradu přechází na instituci prvního smluvního státu podle jeho právních předpisů.

(2) Jestliže nárok na náhradu škody, přenesený v souladu s odstavcem 1 tohoto článku, souvisí s dávkami stejného druhu z titulu stejné škody od institucí obou smluvních států, může třetí osoba náhradu škody zaplatit se zprošťujícím účinkem jedné nebo druhé instituci. Instituce si vyrovnají vzájemné pohledávky z tohoto titulu v poměru k vypláceným dávkám.

Článek 35

Důvěrnost vyměňovaných informací

Není-li ve vnitrostátních zákonech smluvního státu stanoveno jinak, informace o osobách, které předává jeden smluvní stát druhému smluvnímu státu, se používají výhradně pro účely provádění této smlouvy. Druhý smluvní stát tyto informace spravuje v souladu s vnitrostátními předpisy o ochraně soukromí a důvěrnosti osobních údajů tohoto smluvního státu.

Článek 36

Řešení sporů

Spory ohledně výkladu a provádění této smlouvy budou řešit příslušné úřady obou smluvních států.

ČÁST V PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 37

Přechodná ustanovení

(1) Tato smlouva nezakládá nároky na dávky za dobu před jejím vstupem v platnost.

(2) Pro stanovení nároků na dávky podle této smlouvy se přihlédne také k dobám pojištění, které byly získány podle právních předpisů smluvních států před jejím vstupem v platnost.

(3) Tato smlouva platí i pro pojistné případy, které nastaly před jejím vstupem v platnost, jestliže nároky nebyly vypořádány jednorázovou platbou.

(4) Dávky vyměřené před vstupem v platnost této smlouvy se nebudou znovu vyměřovat.

Článek 38

Vstup v platnost

(1) Tato smlouva podléhá ratifikaci.

(2) Tato smlouva vstoupí v platnost prvního dne druhého měsíce následujícího po uplynutí měsíce, v němž došlo k výměně ratifikačních listin.

(3) Vstupem této smlouvy v platnost pozbude ve vztahu mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou platnosti:

a) Úmluva o spolupráci na poli sociální politiky mezi Československou republikou a Federativní lidovou republikou Jugoslávií, podepsaná v Bělehradě 22. května 1957 a

b) Úmluva o sociálním pojištění mezi Československou republikou a Federativní lidovou republikou Jugoslávií, podepsaná v Bělehradě 22. května 1957.

Článek 39

Skončení platnosti

(1) Tato smlouva se uzavírá na dobu neurčitou. Každý ze smluvních států ji může písemně vypovědět diplomatickou cestou doručením oznámení o výpovědi druhému smluvnímu státu nejpozději tři měsíce před uplynutím probíhajícího kalendářního roku, přičemž platnost této smlouvy skončí 31. prosince daného roku.

(2) V případě vypovězení této smlouvy zůstanou nároky získané podle jejích ustanovení zachovány.

Na důkaz toho zmocnění tuto smlouvu podepsali a opatřili pečeti.

Dáno v Sarajevu dne 18. května 2021 ve dvou původních vyhotoveních, každé v jazyce českém a v úředních jazycích Bosny a Hercegoviny: v jazyce bosenském, chorvatském a srbském, přičemž všechna znění jsou autentická a mají stejnou platnost.

Za Českou republiku

Ivana Hlavsová v. r.
mimořádná a zplnomocněná
velvyslankyně České republiky
v Bosně a Hercegovině

Za Bosnu a Hercegovinu

Ankica Gudeljević v. r.
ministřyně pro civilní záležitosti

13**SDĚLENÍ****Ministerstva zahraničních věcí**

Ministerstvo zahraničních věcí sděluje, že dne 18. května 2021 bylo v Sarajevu podepsáno Správní ujednání k provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou o sociálním zabezpečení¹⁾).

Správní ujednání vstoupilo v platnost na základě svého článku 17 dne 1. března 2023.

České znění Správního ujednání se vyhláší současně.

¹⁾ Smlouva mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou o sociálním zabezpečení, podepsaná v Sarajevu dne 18. května 2021, byla vyhlášena pod č. 12/2023 Sb. m. s.

Správní ujednání
k provádění Smlouvy mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou
o sociálním zabezpečení

Na základě článku 27 Smlouvy mezi Českou republikou a Bosnou a Hercegovinou o sociálním zabezpečení, podepsané v ... Sarajevu dne 18. května 2021 (dále jen „Smlouva“), se příslušné úřady dohodly takto:

ČÁST I VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ

Článek 1 *Definice pojmů*

V tomto správním ujednání (dále jen „Ujednání“) se pojmy definované v článku 1 Smlouvy používají ve stejném významu.

Článek 2 *Styčné orgány*

Styčnými orgány podle článku 27 písmena b) Smlouvy jsou:

v České republice:

1. Pro peněžité dávky v nemoci a mateřství, dávky při invaliditě, ve stáří, dávky pozůstalých a pro peněžité dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání poskytované z nemocenského a důchodového pojištění:

Česká správa sociálního zabezpečení, Praha.

2. Pro dávky v nezaměstnanosti a přídavek na dítě:

Úřad práce České republiky – generální ředitelství, Praha.

3. Pro věcné dávky v nemoci a mateřství a věcné dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání hrazené ze zdravotního pojištění:

Kancelář zdravotního pojištění, Praha.

v Bosně a Hercegovině:

1. Pro zdravotní pojištění a zdravotní péči:

a) ve Federaci Bosny a Hercegoviny: Úřad zdravotního pojištění a zajištění Federace Bosny a Hercegoviny, Sarajevo,

b) v Republice srbské: Fond zdravotního pojištění Republiky srbské, Banja Luka,

c) v Distriktu Brčko Bosny a Hercegoviny: Fond zdravotního pojištění Distriktu Brčko Bosny a Hercegoviny, Brčko.

2. Pro penzijní a invalidní pojištění:

a) ve Federaci Bosny a Hercegoviny: Federální úřad pro penzijní a invalidní pojištění, Mostar,

b) v Republice srbské: Fond pro penzijní a invalidní pojištění Republiky srbské, Bijeljina.

3. Pro pracovní úrazy a nemoci z povolání:

a) ve Federaci Bosny a Hercegoviny:

- Úřad zdravotního pojištění a zajištění Federace Bosny a Hercegoviny, Sarajevo,
- Federální úřad pro penzijní a invalidní pojištění, Mostar,

b) v Republice srbské:

- Fond zdravotního pojištění Republiky srbské, Banja Luka,
- Fond pro penzijní a invalidní pojištění Republiky srbské, Bijeljina,

c) v Distriktu Brčko Bosny a Hercegoviny:

Fond zdravotního pojištění Distriktu Brčko Bosny a Hercegoviny, Brčko.

4. Pro pojištění v nezaměstnanosti:

Agentura práce a zaměstnanosti Bosny a Hercegoviny, Sarajevo ve spolupráci s příslušným orgánem zaměstnanosti v Bosně a Hercegovině.

5. Pro přídavek na dítě a mateřství:

a) ve Federaci Bosny a Hercegoviny: Federální ministerstvo práce a sociální politiky, Sarajevo,

b) v Republice srbské: Fond pro ochranu dětí Republiky srbské, Bijeljina,

c) v Distriktu Brčko Bosny a Hercegoviny: vláda Distriktu Brčko Bosny a Hercegoviny, odbor pro zdravotnictví a další služby, oddělení sociální péče, Brčko.

Článek 3

Úkoly styčných orgánů

(1) Úkoly styčných orgánů jsou stanoveny Smlouvou a tímto ujednáním. Při provádění Smlouvy se styčné orgány vzájemně stýkají a mohou se obracet i přímo na příslušné úřady, instituce a osoby, na které se tato smlouva vztahuje. Při provádění Smlouvy si styčné orgány vzájemně pomáhají.

(2) Styčné orgány stanoví dohodou obsah i formu tiskopisů potřebných pro provádění Smlouvy a tohoto ujednání. Formuláře budou v českém jazyce a v úředních jazycích Bosny a Hercegoviny, přičemž všechna znění budou stejně autentická.

(3) Instituce nebo styčné orgány obou smluvních států mohou odmítnout přijmout žádost o dávku nebo jakoukoli jinou žádost nebo potvrzení, nebudou-li předloženy v dohodnuté formě.

ČÁST II POUŽÍVÁNÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ

Článek 4

Vysílání osob na území druhého smluvního státu

(1) V případech uvedených v článcích 9 a 10 Smlouvy kompetentní instituce smluvního státu, jehož právní předpisy budou použity, vystaví osvědčení o tom, že pro určité osoby budou platit tyto právní předpisy.

(2) Osvědčení uvedené v odstavci 1 tohoto článku vydávají:

při použití českých právních předpisů

Česká správa sociálního zabezpečení;

při použití bosensko-hercegovinských právních předpisů

kompetentní instituce zdravotního pojištění v Bosně a Hercegovině.

Vydané potvrzení je předáno osobě, které se žádost týká, a jeho stejnopis je zaslán výše uvedené instituci druhého smluvního státu.

(3) Kompetentní instituce, která potvrzení vydala, může toto potvrzení zrušit, ukončit nebo pozměnit v důsledku změn rozhodujících okolností a informuje o tom instituci druhého smluvního státu.

Článek 5

Výjimky

(1) K dohodnutí výjimek podle článku 11 z ustanovení článků 8 až 10 Smlouvy jsou pověřeny následující instituce:

v České republice

Česká správa sociálního zabezpečení, Praha;

v Bosně a Hercegovině

- ve federaci Bosny a Hercegoviny:

Federální ministerstvo práce a sociální politiky ve spolupráci s Federálním ministerstvem zdravotnictví,

- v Republice srbské:

Ministerstvo práce a ochrany válečných invalidů Republiky srbské,

- v Distriktu Brčko Bosny a Hercegoviny:

vláda Distriktu Brčko Bosny a Hercegoviny, odbor pro zdravotnictví a další služby ve spolupráci s fondy pro penzijní a invalidní pojištění Bosny a Hercegoviny.

(2) Zaměstnanec a zaměstnavatel předkládají společnou žádost o výjimku podle předchozího odstavce v písemné formě výše uvedenému úřadu/instituci smluvního státu, jehož právní předpisy mají být podle žádosti používány. Obdobně uplatňuje žádost osoba samostatně výdělečně činná.

Žádost o výjimku z používání právních předpisů smluvního státu výkonu výdělečné činnosti u osob uvedených v článku 9 odst. 1 a 2 Smlouvy, které jsou již v tomto smluvním státě výdělečně činné a jejichž lhůta pro vyslání končí, se předkládá před koncem probíhající doby vyslání.

(3) Dohoda o výjimce se dokládá potvrzením vystaveným a předaným podle článku 4 tohoto ujednání.

ČÁST III POUŽÍVÁNÍ ZVLÁŠTNÍCH USTANOVENÍ

Kapitola první *Nemoc a mateřství*

Článek 6 *Poskytování věcných dávek*

(1) Za účelem použití článku 12 Smlouvy je žadatel povinen předložit instituci v místě pobytu osvědčení kompetentní instituce jako doklad o nároku. Jestliže žadatel osvědčení nepředloží, může kompetentní instituce na žádost instituce v místě pobytu, která poskytuje věcné dávky, vydat toto osvědčení dodatečně. V případech uvedených v článku 12 odstavci 1 Smlouvy je kompetentní instituce povinna dodatečně osvědčení vydat.

(2) Instituce v místě pobytu je povinna zajistit osobě, která je pojištěna podle právních předpisů druhého smluvního státu, věcné dávky tak, jako by se jednalo o vlastního pojištěnce.

(3) Neodkladnou věcnou dávkou ve smyslu článku 12 odstavce 1 Smlouvy se rozumí dávka, jejíž poskytnutí je nezbytné, aby bylo odvráceno ohrožení života nebo poškození zdraví osoby.

(4) V případě nemocničního léčení je instituce v místě pobytu povinna, když to zjistí, ihned informovat kompetentní instituci o datu přijetí osoby do nemocnice, předpokládané době léčení a dni propuštění z nemocnice.

(5) Dávkami ve smyslu článku 12 odstavce 4 Smlouvy jsou všechny pomocné léčebné prostředky, pomůcky apod., jejichž pořizovací cena překračuje částku 250 EUR, vyjádřeno v národní měně. Jestliže bylo poskytnutí uvedených dávek nezbytné a neodkladné z hlediska zabránění ohrožení života nebo zdraví osoby, je instituce, která dávky poskytla, povinna o tom bez průtahů informovat kompetentní instituci.

(6) Pokud zdravotní stav osoby vyžaduje převoz ze země pobytu do státu pojištění, může kompetentní instituce tento převoz odsouhlasit a uhradit náklady.

Článek 7

Náhrada nákladů v případě nedodržení stanoveného postupu

(1) Pokud osoba uvedená v článku 12 Smlouvy obdržela věcné dávky a v rozporu se stanoveným administrativním postupem sama zaplatila náklady v hotovosti, zašle kompetentní instituce instituci v místě pobytu, kde byly dávky poskytnuty, žádost o sdělení výše nákladů, které by nastaly, pokud by dávky byly poskytnuty v souladu s předpokládaným postupem.

(2) Instituce v místě pobytu zašle informaci o výši nákladů na stanoveném formuláři kompetentní instituci.

(3) Kompetentní instituce nahradí osobě vzniklé náklady do výše uplatňované institucí v místě pobytu, kde byly dávky poskytnuty, nebo do výše stanovené předpisy, které sama uplatňuje, pokud o to osoba požádá.

Článek 8

Věcné dávky pro poživatele důchodu

Pro využití nároku na věcné dávky poživatele důchodu podle článku 14, odstavce 2 Smlouvy vydá kompetentní instituce instituci v místě bydliště důchodce na stanoveném formuláři potvrzení o existenci nároku na věcné dávky.

Článek 9

Poskytování peněžitých dávek

(1) Pro účely pobírání peněžitých dávek po dobu pobytu na území druhého smluvního státu předloží dotyčná osoba instituci v místě pobytu potvrzení o pracovní neschopnosti vydané ošetřujícím lékařem.

(2) Instituce v místě pobytu neprodleně zašle v dohodnuté formě potvrzení o pracovní neschopnosti kompetentní instituci.

(3) Kompetentní instituce však může požádat instituci v místě pobytu o provedení lékařské nebo administrativní kontroly, která proběhne stejným způsobem jako u jejích vlastních pojištěnců.

Kapitola druhá

Důchody invalidní, starobní, pozůstalostní

Článek 10

Podávání a vyřizování žádostí

(1) Žádost o dávku uplatňuje žadatel zpravidla u instituce v místě bydliště s přiložením všech dokladů rozhodných pro stanovení nároků, které má k dispozici.

(2) Jestliže instituce jednoho smluvního státu obdrží žádost osoby, která získala doby pojištění podle právních předpisů druhého nebo obou smluvních států, zašle tuto žádost kompetentní instituci druhého smluvního státu na dohodnutém formuláři.

(3) Kompetentní instituce smluvních států si vzájemně a bezodkladně sdělují informace i další skutečnosti, včetně lékařské dokumentace, podstatné pro přiznání nároku na dávky a stanovení jejich výše.

(4) Potvrzení údajů na dohodnutých formulářích nahrazuje předkládání dokladů mezi kompetentními institucemi obou států.

(5) Kompetentní instituce se vzájemně informují o ukončení řízení zasláním kopie rozhodnutí.

Kapitola třetí ***Pracovní úrazy a nemoci z povolání***

Článek 11 ***Poskytování věcných dávek***

V případě uvedeném v článku 21 Smlouvy se použije článek 6 tohoto ujednání obdobně.

Kapitola čtvrtá ***Nezaměstnanost***

Článek 12 ***Poskytování dávek***

V případech článků 24 a 25 Smlouvy žadatel předloží kompetentní instituci jedné smluvní strany potvrzení kompetentní instituce druhé smluvní strany, z něhož je zřejmá doba pojištění získaná podle právních předpisů druhé smluvní strany a doba, po kterou žadatel pobíral dávky v nezaměstnanosti od druhé smluvní strany. Pokud žadatel nepředloží potvrzení, může styčný orgán jedné smluvní strany požádat styčný orgán druhé smluvní strany o vydání a zaslání takového potvrzení.

Kapitola pátá

Článek 13 ***Přídavek na dítě***

Žádost o poskytnutí přídavku na dítě je nutné zaslat kompetentní instituci, která posoudí nárok na dávku s přihlédnutím k situaci celé rodiny a podle článku 26 Smlouvy.

ČÁST IV **DALŠÍ USTANOVENÍ**

Článek 14 ***Výplata dávek***

(1) Peněžité dávky se vyplácí přímo oprávněným osobám ve volně směnitelné měně.

(2) Instituce smluvních států neprovádí při výplatě peněžitých dávek podle Smlouvy žádné srážky na své administrativní výdaje.

(3) Instituce smluvních států mohou vyžadovat od poživatelů dávek potvrzení o žití k ověření nároku na výplatu dávky.

(4) Je-li třeba převést národní měnu na volně směnitelnou měnu, použije se směnný kurz platný v den realizace platby.

Článek 15 ***Úhrada nákladů***

(1) Instituce v místě pobytu nebo bydliště uplatňuje čtvrtletně žádost o úhradu nákladů věcných dávek u kompetentní instituce prostřednictvím styčných orgánů, pokud se styčné orgány nedohodnou jinak.

(2) Náklady musí být uhrazeny instituci v místě pobytu nebo bydliště ve lhůtě 6 měsíců od jejich uplatnění. Uvedená lhůta se nepoužije na pohledávky, vůči nimž byla vznesena námitka.

Článek 16 ***Výměna statistických údajů***

Styčné orgány obou smluvních států si do 31. března každého roku vymění statistické údaje o výplatách dávek podle Smlouvy do druhého smluvního státu. Statistické údaje budou obsahovat druhy dávek, počet příjemců dávek a úhrnnou výši vyplacených dávek.

ČÁST V **ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ**

Článek 17 ***Doba platnosti***

Toto ujednání vstupuje v platnost zároveň se Smlouvou a zůstává v platnosti po stejnou dobu jako Smlouva.

Dáno v Sarajevu dne 18. května 2021 ve dvou původních vyhotoveních, každé v jazyce českém a v úředních jazycích Bosny a Hercegoviny; v jazyce bosenském, chorvatském a srbském, přičemž všechna znění jsou autentická a mají stejnou platnost.

Za příslušné úřady
České republiky

Ivana Hlavsová v. r.
mimořádná a zplnomocněná
velvyslankyně České republiky
v Bosně a Hercegovině

Za příslušné úřady
Bosny a Hercegoviny

Ankica Gudeljević v. r.
ministřyně pro civilní záležitosti

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, Bartůňkova 1159/4, pošt. schr. 10, 149 00 Praha 11-Chodov, telefon: 974 887 312, e-mail: info@tmv.cz, www.tmv.cz • **Redakce:** Ministerstvo vnitra, nám. Hrdinů 1634/3, pošt. schr. 155/SB, 140 21 Praha 4, telefon: 974 817 289, e-mail: sbirka@mvcv.cz • **Administrace:** písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíraných výtisků – Walstead Moraviapress s.r.o., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon: 516 205 175, e-mail: sbirky@walstead-moraviapress.com • **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku z předcházejícího roku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce mezinárodních smluv. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částek (první záloha na rok 2023 činí 3 000 Kč) – Vychází podle potřeby. • **Distribuce:** Walstead Moraviapress s.r.o., U Póny 3061, 690 02 Břeclav – celoroční předplatné, objednávky jednotlivých částek (dobírky) a objednávky knihkupci – telefon 516 205 175, e-mail: sbirky@walstead-moraviapress.com • **Internetová prodejna:** www.sbirkyzakonu.cz • **Drobný prodej – Brno:** Distribuce a prodej odborné literatury, Selská 997/56; **Cheb:** EFREX, s.r.o., Karlova 1184/31; **Chomutov:** DDD Knihkupectví s.r.o., Ruská 85; **Kadaň:** KNIHAŘSTVÍ Jana Přibíková, J. Švermy 14; DDD Knihkupectví s.r.o., Mírové náměstí 117; **Plzeň:** Literární kavárna v budově ZČU, Jungmannova 153/1; **Praha 3:** Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, Řipská 542/23; **Praha 4:** Tiskárna Ministerstva vnitra, Bartůňkova 1159/4; **Praha 6:** SUWECO CZ, s.r.o., Sestupná 153/11; **Praha 10:** Monitor CZ, s.r.o., Služeb 3056/4; **Ústí nad Labem:** KARTOON s.r.o., Klášská 3392/37 – vazby Sbírek mezinárodních smluv, telefon: 475 501 773, e-mail: kartoon@kartoon.cz • **Distribuční podmínky předplatného:** Jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od zaevidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebíraných výtisků jsou prováděny do 15 dnů. • **Reklama:** informace na tel. čísle 516 205 175.